શ્રી સનાતન ઉધ્ધવ સંપ્રદાયના

સત્સંગી માટે

શ્રી ઉમરેઠમાં હરિલીલા ચિન્તવની.

શ્લોક

नमामि नारायण पाद पंकजं ।
करोमि नारायण पूजनं सदा ॥
वदामि नारायण नाम निर्मलं ।
स्मरामि नारायण तत्त्व मव्ययम् ॥

સંપાદક તથા પ્રકાશક
દવે પુરૂષોત્તમ દામોદર.
મુ. ઉમરેઠ.

સંવત ૧૯૭૭. સને ૧૯૨૧.
કિંમત રૂ. ૦-૨-૦

અર્પણ પત્રીકા.

જલે વિષ્ણુઃ સ્થલે વિષ્ણુઃ
વિષ્ણુઃ પર્વત મસ્તકે.

આ ચરિત્ર (જીવની) શ્રી ઉમરેઠમાં શ્રી સહજાનંદ સ્વામિ પ્રગટ પુરૂષોત્તમ અક્ષર ધામ વાસિ જેને મળ્યા. તે ત્રિવેદી નરભેરામ માણેકજી ફળીયાંના વંશજ મારા પુત્રના પુત્ર ગયા બાઇ નો જન્મ સંવત ૧૯૬૭ના માગશર સુદી ૭ મે ને ઓચિંતો બે દિવસના મંદવાડમાં, શુદ્ધિમાં, સંવત ૧૯૭૧ના ચૈત્ર સુદી ૯મી એટલે શ્રીજી મહારાજની જયંતીના દિવસે ને પ્રાકટ્યના સમયે ને દેહ મુકતાં પાઠશાળા પહેલાં ક્ષણ બેડી પણે વાગ્ય કરતો; માટે તેના સ્મરણાર્થે પરિપૂર્ણ પવિત્ર લિલા પ્રસિદ્ધિ માટે — છપાવિ અનેક અર્પણ કરૂં છું :— જય શ્રીકૃષ્ણ શરણું મમ. ॥ - લી.

દવે પુરૂષોત્તમ દામોદર ઉમરેઠ.

ગરબી.

ઋતુએ આખલડી ના [illegible], [illegible] અટક છે
પ્રગટ પ્રભુની લિલા પેખી, પ્રેમી જન [illegible] છે,
આખલડી પર ચાર્ણ કમળ ને ભુજ [illegible]
એમ માહાત્મ્ય [illegible] ન જાણે, [illegible] ૧
હરિ ચર્ણ ચિન્તવન કરે. તેથી શાસ્ત્ર ચાર વેદ
તે ચર્ણ કમળને આખલડીને પ્રેમી ભજે [illegible] ૨
વ્રજ ગોકુળ મથુરા દ્વારકા [illegible] ભાખી
પોતાના ભરતખંડ પાને, [illegible] સાખી,
અહા મોટું ત્યાં શીખર બંધી [illegible] બનાવ્યું
સોના ના કળશ રૂપેરી ચડાવ્યા [illegible] ગોપીનાથ ને [illegible] ૩
ગોપીનાથની મુર્તિમાં [illegible] અખંડ [illegible],
પ્રેમી જનને પ્રતક્ષ થાતા, [illegible] ૪
ભગ ભગીરથ લાવ્યા ગંગા [illegible], [illegible]
વેદ સંમત [illegible]. [illegible] ૫
ધર્મ યોગીશ્વર વેદ વદતા, [illegible]
જુગ સનાતન ધર્મના બીજ કર્તા, [illegible] ૬
દાદાનો દરબાર દિપાવ્યો, [illegible],
શોભા પાવન બાગ બેઠક, [illegible] ૭
ઉત્તમ ભુપને અતિ રીઝવા [illegible]
મેળા કિધા સંત સત્સંગના [illegible] ૮
પરચા લિલા આખલડી ગાતા, અતિ આનંદમાં ઉભરાતા. ૯
દાસાનુદાસની એજ વિનંતી, [illegible] આખલડી [illegible] ૧૦

પ્રસ્તાવના

પ્રત્યક્ષ શ્રી પુરુષોત્તમ નારાયણ શ્રી સ્વામિ નારાયણ પ્રભુને નમો નમઃ એવા શ્રીજીમહારાજનું ધ્યાન ધરીને મ્હારા ઇષ્ટ દેવ ભક્તિ ધર્મના બાળ શ્રી સહજાનંદ સ્વામિનું સ્મરણ કરૂં છું? જે સર્વ જગતને રક્ષા કરનારા છે. ને વિના વિઘ્નની રક્ષક છે; તેમની શરણું છું ને યુગ સનાતન ધર્મ ભાગવતી સ્થાપનાર આદિ શ્રી કૃષ્ણ નરનારાયણ છે, ને તેજ ભરતખંડના ઉપાસક દેવ છે. તેજ પોતે શ્રી સ્વામિનારાયણ અને તેજ ઉદ્ધવ સંપ્રદાયના, ધર્મ ધુરન્ધરા ચારીય તેજ શ્રી હરિ શ્રીજીમહારાજ અક્ષર ધામ વાસી પ્રગટ પૂર્ણ પુરૂષોત્તમનું. શ્રી ઉમરેઠ ગામનું આ દિવ્ય ચરિત્ર " ભક્ત ચિન્તામણી " માં દાખલ થવા મોકલ્યા, તે વખતના સ્વામિ પરમાત્માનંદજી એ સંવત ૧૮૮૭ ના ભાદ્રપદ ૪ લખેલું પણ ભક્ત ચિન્તામણી તે પહેલાં થોડા

હિન્દમાં બહાર પડી જવાથી આ પરિપુર્ણ ચ
રિત્ર પડી રહ્યું. જો કે અમોનો સાર શ્રી ભ
ક્ત ચિન્તામણી વિગેરે ગિરવાણુના ચાપડ ગદ્ય
ના ગ્રંથો દ્વારા બહાર પડયો છે, પણ આ ના
પરિપુર્ણ પાવનકારી હોવાથી આ ગ્રન્થ મુજ
બ આ લઘુગ્રંથ સ્વામિ પરમાત્માનંદજીના લખ્યા
મુજબનો પ્રસિદ્ધ કર્યો છે તેમજ અગે ગયા
અશાડ માસમાં શ્રી સ્વામિનારાયણ માસિકમા
શાસ્ત્રી સ્વામિ ભક્તિનંદદાસજી જેઓ ઘણા તત્વ
જ્ઞાનિ હતા અને સત્ય વકતા હતા. તેમણે ત
માસિકમાં ટુટક છપાયેલું વાંચી કહ્યું કેઃ- આ
વિ રીતે ત્રુટક પ્રસિદ્ધ કર્યા કરતાં નાખી ચો
પડી છપાવો, ને હાલ હમ શરિર મંદ છે, ત
શાક્ ચએ તેની વ્યાખ્યા કરશું તો એક ધર્મ
શાસ્ત્ર જેવું થશે; જેથી તેઓના કહ્યા મુજબ
અમોએ એક લગુ પુસ્તક રૂપમાં પ્રગટ કર્યું
છે. વિશેષ જણાવતાં દિલગીર છીએ કે સ્વામિ
ભક્તિ નંદદાસજી હાલમાં દેહ મુકી અક્ષરવાસિ
થયા છે. જય શ્રી કૃષ્ણ હરિ શરણું મમ રહુ
પદ શિશ ધરીઃ!

श्री स्वामि नारायणो विजयते राम. ॥

શ્રી ઉમરેઠમાં હરિલીલા ચિન્તવની.

શ્લોક

स्वधर्म ज्ञान वैराग्य साध्य भक्त्येक गोचरः
स्वामिनारायणः परंब्रह्म वेदशास्त्रे समीरितः

શ્રી ઉમરેઠ ગામને વિષે શ્રી સહજાનંદ સ્વામિ પરમ દયાળુ સંવત ૧૮૫૯માં આવ્યા હતા. તે ચોતરે બિરાજ્યા હતા પાસે ચાર ઘોડેસ્વાર હતા ને ચાર પગ પાળે હતા. ને મહારાજને પણ ઘોડી હતી પલાણ રેશમી હતું ને ઉર્ધ્વ પુંડ્ર વચ્ચે ચાંદલો હતો તે સમે પ્રભાત હતો તેવે સમે નરભેરામ માણેકજી ઘોડીએ બેસી ગામ ઉંટખરીએ જતા હતા ને ચોતરે મહારાજ બેઠેલા ને બીજા સર્વ ઉભેલા દેખી આંબા આગળ અટક્યા, મનમાં સંકલ્પ વિકલ્પ થવા લાગ્યા કે આ કોણ હશે; ને ચોતરે બેસનારા દેવાંશી પુરૂષ છે. એમ

છે. તે જાગ્યા ગોખતા માટે માફ કરેજો ને તમો
પાસે રહું તેમ થાટ થાય છે. ત્યારે મહારાજ કહે
તમો ગનો તથા બીજા કુમારા છો તેમના અર્થે
આવ્યા છીએ ને અમારે ધર્મ સ્થાપવો છે માટે તેને
દેશદેશ ફરશું ને તમો સ્વપ્નામાં ને કેર આજ આવ્યા
ને સાંજે સભા ભરીશું તેમ સ્વપ્નામાં ઘરે ગયા ને
પ્રભાતેને સભા ભરી ત્યાં ગયા જન આવ્યા પછી
કેટલાક શાસ્ત્રાર્થ સિદ્ધાન્તના કુશલતા સાથ પોતે સના-
ધર્મની વાંણીની વાતો કરી તથા ઉર્ધ્વપુંડ ચાંદલો સહિત
તથા તુળસીની કંઠી બેવડી કમાર આપી તે ચાલશે
એમ જણાવ્યું..

પછી બીજે દિવસે નરભેરામને ઘેર પધાર્યા
ને તેમના ઘરની પરસાળ ડાબી બાજુના ઓરડા
માં પધાર્યા ત્યાં તે બાજુના લોકો ઘણા આવ્યા ને
જગન્નાથમાં અર્જુનને વેદ ભણાવ્યા તે આજ છે. પછી
કેટલાક કહેવા લાગ્યા કે શંકર સ્વામિ તથા ગોંસાઈજી
મહારાજ જેવા ધર્મ હશે કે કેમ? કેટલાકને સંશય થાતા
ને સમજીને પોતે વેદ, શ્રુતિ, સ્મૃતિ, પુરાણ, પંચરાત્ર,
ગીતાજી ભાગવત, તથા સંહિતાગ્રંથ, આદિકના તથા

ગ્રામ ગુરૂ તથા બ્રહ્મચારીઓના મંડળનું મથો શાસ્ત્રાર્થ કરી પોતાના સંપ્રદાયના સિદ્ધાન્ત જણાવ્યો ને ઉર્ધ્વ પુંડ તીલક ચાંદલો અતિ ને તુલસી કંઠી ને સ્વામીનારાયણ મહામંત્રનો સિદ્ધાન્તને ધર્મ નિર્ણયના ગ્રંથ હાથમાં સાથે બ્રાહ્મણ માત્રવિપ્ર ઉપનેઈ ધારણ હોય એક જેવા જુદા તેમ શાસ્ત્ર સિદ્ધાન્તથી કરી સર્વનું મત સંપાદન કર્યું શુદ્રો ને તથા ને કરી જુદા પ્રકારની કરી ચાર વર્ણોના ધર્મ પાળી ને પળાવવાના કહ્યા તેથી નારાયણ પ્રભુના અંશ જાણ્યા ને કેટલાક હૈયાના મ-ન્દાગ્રી હતા તે શીષ્ય થયા પછી મહારાજ ફરીવાર નાહિ નિત્ય કર્મ કરી જમવા મેડાના ઉતરતા ઓરડામાં રંગમોલમાં બિરાજ્યા પછી જમવા સારુ થાળ મુક્યો પછી મહારાજ કડી ઘણું ઘણું જમ્યા ત્યાર પછી ઘરના માણસો જમવા બેઠા ત્યારે કડી પાંચ લાડુ માગી મંગ આવી તે પછી અમૃતજેવી લાગી ત્યારે જાણ્યું જે મીઠું ઘણી જવાશે ને મહારાજનો પરચો જણાવ્યો આસ્તિક થઇ ગયા પછી મહારાજ ને કહ્યું કે [illegible] માળા કડી આપ જમ્યા તે અમૃત સ્વાદ જેવી કરી માટ આઠ દરરોજ પાંચે હમોને જમવા આવો વખાણ્યા પછી [illegible]ના

જગન્નાથ ગયા. તે વખતે ત્યાં રૂપરામ ઠાકર હતા તે બીજા લોક બેઠા હતા, ને મોટા જન પગે લાગ્યા ને કહ્યું કે મારૂં કામ તમારા કહ્યા પ્રમાણે થયું. મહારાજ હસ્યા ને કહ્યું કે બોત ત્વરાંશુ આવ્યા, મોટા કહે કે મને તો તમારૂં રૂપ તેજમાં નજર આગળ દેખાય છે ત્યારે રૂપરામ કહે છે :- મને મારા મનમા તપસ્વી આઠ રૂપનાં યુગ્મળ બ્રહ્મચારી દેખાય છે એ શું હશે પછી મિજાજ બોલ્યા કે પછો પૂછો તો ખરા કે મહારાજ ને પુછતામાં બોલ્યા કે અમ તુમારા કલ્યાણ અર્થ આવ્યા છીએ ત્યારે એક જણ બોલ્યો કે કલ્યાણ તો શંકર સ્વામિ જેવા કરે માટે તમે તેમના જેવા હોતો તેમની માફક પાડાને વેદ બોલાવો ત્યારે બધા હસ્યો કરી ઉઠ્યા કે પાડાને પુછડે વેદ બોલાવ્યા તો પરમેશ્વર કહીએ મહારાજ કહે કે શંકર સ્વામિએ પાડાને પુછડે વેદ બોલાવ્યા તેવું તમથી જાણ્યું. પણ એક મુક્ત જ્ઞાનેશ્વરજી મહાત્માએ પાડા કને વેદ એવા બે અક્ષર બોલાવ્યા હતા પણ તમે કહો તો પાડા જેવા અભણ મનુષ્યને ચાર વેદ મંત્ર બોલાવીએ, હાંવા તેઓ બ્રાહ્મણ જાતી; ત્યારે બધા બોલ્યા કે આ હરિશંકરને

બોલાવો આજ કંઇ ઓરા આવો તમે તો હરિ **वेदना वदनाराने शंकर ने मोटा देव माटे आजे मंत्रो बोल्या** જેનામાં વેદના મંત્રો શુદ્ધ બોલ્યા લોક વિસ્મે થયા ને ભગવાન જેવા માનીને શંકર સ્વામિ જેવા કહેવા લાગ્યા એટલામાં મહારાજ માધ્યાન્હ જાણી નહાવા ચાલ્યા ને તલાવમાં નંદરામ મેવાડાને આરે નાહ્યા. નિત્ય નીયમ કરી જાગનાથ મહાદેવ નવરાવ્યા ને પછી થાળ જમ્યા: એટલે નરભેરામ ને રૂપરામ બોલ્યા - ચાલો મહારાજ હમારે ઘેર તમે મને સવાર-મા કહ્યુ છે ત્યારે રૂપરામ કહે કે મને બોલાવ્યા છે, માટે મારે ઘેર ચાલો ત્યારે મહારાજ બોલ્યા કે હમે પેલ પ્રથમ જાત્રા કરવા નિકળ્યા હતા તે વારે સામા તલાવ વચ્ચે થતા અહિંજ આવ્યા હતા ને તમોએ ફરાળ આપ્યો હતો માટ તમને બોલાવ્યા છે તે સાલ ૧૮૫૬ ના હતી પછી ડાંગર જઇને ચાલ્યા ગયા. આજ તો તમને હેતેથી હમારા જાણી કલ્યાણ કરવાને ધર્મના નિયમો કહેવા આવ્યા છીએ ત્યારે રૂપરામ બોલ્યા કે આપણે તે વાત યાદ આવીને તે રૂપ મને નજર આગળ તમને દેખીને આવે છે મે તો આવા સમર્થ

ધારી મહુર્ત વાર વિચારમાં પડ્યા તેટલામાં શ્રીજી મહા-
બોલ્યા **नरभेरामजी हुवे आगे आवो** પણ બોલીમા
સમજ્યા નહિ ત્યારે ફરી કહ્યું કે **तुमारा पिता
नारायण परायण हुवा है इसे तुम आवो** પણ
વિચારમાં પડ્યા પછી મહારાજ હશીને બોલ્યા કે
निरभेराम हके केसा भय रखता है એમ કહી
હાથના અનુસારે બોલાવ્યા તેથી પાસે ડરતા ડરતા
આવ્યા તવ શ્રીજી મહારાજ કહે છે કે—**हमं तुमकु
पेछानता है** તવ તુરત મોટા નરભેરામ પગે લાગ્યા
તેઘડીએ મહારાજે આગલા પાછલા દવજીના કુટુંબીના
નામ દિધાં તેથી વિસ્મે પામ્યા ને મહા પુરુષ
માન્યા; તવ મહારાજ કહે કે **आज तुमारे गाम
ज्यां जाता है त्यां तकरारहेने पंच भेगा थावा-
ना है इस वास्ते तुम जाता है** દવેજી પગે લાગી
બોલ્યા કે હા તે મહારાજ ! આપ કોણ છો. મહારાજ
કહે કે **हम तुमारा कल्याण करेंगा लेकीन
तुम आज जाय तुमारा बीबाडमे है वो तुमकु
पाये लागेगा वे तुमारा काज हो जायगा पीछे
तुम आना हम जागनाथ महादेवमे रूपराम**

ठकुरकुं मीलिंगा ने पीछे तुमारे घेर आवेगा हम तुमारा कल्याणके अर्थे पधार्या हे ने तम पूर्व हमारा मुमुक्षु भक्त हो આવું કહ્યું પછી મોટા ઉટખરીએ ગયા ને શ્રીજી ત્યાંથી ઉપડી જગન્નાથ ગયા ત્યાં પણ ચોતરે બિરાજીને સંદેશા રૂપરામ ઠાકરને મોકલ્યો કે જગનાથ આંના નથી તે જગનાથ ગયા ને પણ આવ્યા રસાલો દેખી ખિન્યા ને પગે પડી કહ્યું કે તમે કોણ છો. **તવ શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા કે તમે હમારા ભક્ત હો બીતા મતી બેસો.** હવે એટલામાં વાત ચાલી કે કોઈ મહાત્મા પધાર્યા છે લોક દર્શનને. ને કેટલાક જોવા પરાગણ પધાર્યો છે તેમને તેમ **રૂપરામને** બાર દઇ કહ્યું કે **હમ** તુમારા કલ્યાણ અર્થે પધાર્યા છીએ ને હમે તમને પિછાનીએ છીએ. ॥ આમ ચાલતામાં મોટા **હવે નરભેરામ** ઉઠબેઠી જતા હોતને મહારાજના કહેવા મુજબ સાચું કામ થયું. ને મોટાએ ના નજરે આગળ તેજમાં, જોયા તેરી મુર્તી દેખાવા માંડી. તથા ભારે ચમત્કાર માની તુરત પાછા ઉમરેઠ આવ્યા ને ઘરમાં વિસ્તારી ને વાત કરી ને સાફ ઘર કરાવ્યું ને

ઘણા જનો શીષ્ય થયા ને મોટા આચાર્ય જાગ્યા ઘર પાવન કર્યાથી રાજી થયા ને મહારાજ એ દિન રહી જણાવ્યું કે આ જુગમાં જેની સ્મૃતિ પ્રાધાન્ય છે તેવા પારાસર રૂષીના આશ્રમમાં બળદરવાસ જાઈશું ત્યાં ગંગા રૂપ નદિ વહે છે તે ઓવારે બનશે પાછા પરમહંસ સહ જરૂર આવશું. કહી ચાલ્યા ગયા. ને ઘણા બાર બાર વળાવવા ગયા ને સૌને જય શ્રી સ્વામિ નારાયણ કહી સૌ સૌને ઘરે આવ્યા મુનિ શ્રી રૂમરેકમાં હરિ લીલા ચિન્તની ચરિત્ર પહેલું.

ચરિત્ર બીજું.

શ્રીજી મહારાજ સંવત ૧૮૬૬ ના સાલે ઉમરેઠ આવ્યા, તે વખતે પાસે ૬૮ સાધુ અને સાથે પાળા હતા. ને મુક્તા મોટા સંત હતા. આવ્યા તેવા નરભેરામને ત્યાં આવ્યા, ને ત્યાં ઉતારા ને સાધુ ભાગોળ રાખ્યા, મેડાને ખબર કરી. તરત સંતને તેડી લાવ્યા તેને પોતાનું નવું ઘર તેમાં ઉતાર્યા. ને તે અષ્ટ પ્રકારે સંતો ત્યાગી હતા. તેમ જ હેમખસ્ત રખાવ્યા રૂપરામ આદિ સર્વેને બોલાવ્યા. ને સંતોએ તે જગાની ભીંતે પોતાના નામ લખ્યાં છે. ને પોતે રૂપરામ ઠાકરને ત્યાં જતા ને સંતો પણ ત્યાં ગયા હતા. પછી ઘણા લોકો-ના આગ્રહથી સિદ્ધ ને નરભેરામની મેડીમાં સૌ કો દેખતા બ્રાહ્મણને શ્રીમદ્ ભાગવત વંચાવ્યું. તે વખતે ભાગવત વેતા પુરાણીના મુખરૂ વંચાવ્યું; ને વાત કરી કે તમો સર્વે ભાગવતની વંચાવો છો. બધા કહે કે હા ! ત્યારે મહારાજ કે ભાગવત માનો છો બધા કહેવા લાગ્યા કે હજારવાર માનીએ છીએ: ત્યારે મહારાજ કે તમો વૈષ્ણવ કહેવાય તે ભાગવત સાંભળતા

નો અધિકાર વૈષ્ણવનો છે તેનું તેનામાહાત્મમાં લખેલ છે તો હવે સત્સંગી થાવ એમ કહી સંગે આવ્યા નરભેરામને ઘેર મેડા, મેડી, પરસાળ, ઓરડા, નિસરણી, બારી. મેડાની મેડીના અગાસી ગોખામાં ઘણું ફર્યા હર્યા પોઢ્યા ને બેઠા છે, ને રૂપરામ બાપુ ને ત્યાં તેમજ છે ને કેટલાક પરચા સમાધીઓ કરાવતા ને એક વાર રૂપરામબાપુ ને ત્યા જતા દગડ પ્રભાશંકરને ત્યા ગયા હતા ને તેમના આગ્રહથી ત્યાંજ નાહી તેમની ઓરડામાં પુજા વિધી નીત્ય નીયમ ધર્મ કૃત્ય કરી ને જમવા રૂપરામબાપુ ને ત્યાં ગયા ને દગડ નાં બહેન જમના ને સત્સંગી કર્યાં ને દગડ શિષ્ય થયા ને ઓરડો પ્રસાદિનો માનજો કહું ને બ્રહ્મચારી સાધુ મુકંદ દેવાન્સી સંતો નરભેરામ ને ત્યાં સભા ભરતા ને તેમ ને ઘણા ઘણા મહારાજ પરમેશ્વર સાથી તેના પ્રશ્નો પુછતાં તેના ઉત્તર શાસ્ત્રોની સાખે કરતા ને મહારાજ પ્રગટાનુ કારણ કેતા નિશાનીઓ કેતા ને મહારાજ ને ચિન્હ છે તેવું કેતા ને એતો મનુષ્ય રૂપે આદિનારાયણ છે તેમ કેતા ને શાસ્ત્રો ની કથા કિર્તન ને ધુનધ્યાન ધારણા થાતી ને હલ્લોલ વર્તાતો હતો

ને આ ભરત ખંડના નારાયણ ને કેહના છે. તેજ આ
પુરૂષોત્તમ નારાયણ માનવા. ને સનાતન ધર્મ ધુરંધર કેના
અહિંસા જો પરમો ધર્મ એમ કહેતા. ને શંકર સ્વામિ
પણ વૈષ્ણવ મતના છે, માટે વૈષ્ણવ થાવુ ને
ભગવાન માની. નિશ્ચય રાખવો ને નિષ્કામી ભક્તિ
કરવી ને આચાર, વિચાર, નીત્ય નિમાદિક કર્મ
કાર્યો કરવા. અભક્ષ ભક્ષના કરવું નિત્ય તિલક ને
કંઠી ધારવાં ને તપ્ત મુદ્રા લેવી ને ઉર્ધ્વ પુંડ ચાંદલ
સહ સીધુ ગોપી ચંદનાદિકનુ કરવું. ને તુલસીની કંઠી
ધારવી ને શૈવી બ્રાહ્મણાદિ કે પરમ પરા મંત્ર જુગત
હોય તો શ્રીપૂડ રૂદ્રાક્ષ ધારવી ને નિયમ સત્સંગના
પાળવા ને સત નારાયણની વિનતી એ જનો પચમાંજ
વચલી ત્રણ આંગળી ઓથીજ કરવી. વિગેરે ઘણા ઘણા
ધર્મો વર્ણાદિકના કહેતા ને શુદ્ર ને માટે ચાંદલા ને
ચંદન કાષ્ટની કંઠીજ કેના ને વિધવાને ફકત કાષ્ટનીજ
કંઠી કહેતા ને મહારાજની મુરતી મન હરણી
જે જુવે તે પ્રેમે ભામી જતા ને ઇશ્વર માનતા
ને ભાવિક શિષ ઘાના ને નરભેરામે ને રુપરામના

ધરનાં તથા ગંદન જમાઇ આદિક સર્વે સતસંગી થયા તે વંકટેશગીરીના વંકટેશ ભગવાન પ્રત્યક્ષ છે. તેમ નૃપ ભરામ હેતા ને તેજ તમે તેમ કહેતા ને આપડાનું વળી પુજનમાં વંકટેશ લખ્યા ના તે બનાવતા મહારાજ ના રાજી તેમના ઉપર અતિથાતા હતા ને પોતાના સંપ્રદાય ઉપ્લી કેતા ને ઉધ્ધવ તેજ રામાનંદ સ્વામી સમર્થ હેતા ને તેમના ગુરૂ રામાનુજ કહેતા એવા સનાતની ગુરૂ મંથા સહ દિક્ષા લેવીજ પડ ત્યારે મુક્તિ થાય પ્રગટનું સ્મરણ તેજ મુક્તિ છે. તેવી વેદ શાસ્ત્રોની આશા છે તે ચારે આશ્રમના ધર્મો પણ ગુરૂ દ્વારા છે નુગરા રહેવું નહિ, નરણ્યાગતી પ્રભુ પ્રગટ તે કરવી ને આ મહારાજ તે નરનારાયણ અક્ષર પતી કહેતા ને નારદ પંચ રાત્રીના મંત્રા કહેતા ભાગવતી ધર્મ કહેતા આદિ રીતે પાંચ કલાક રહી રાજાને રાજતે વળાવ્યા ને પોતે આગે ગયા મુનિ શ્રી રામદેવમાં હરિ લિલા ચિન્તામણી ચરિત્ર બીજું

ચરિત્ર ત્રીજું

શ્રીજી મહારાજ સંવત ૧૮૬૬ ની સાલે ડિભંડ આવ્યા. ને નરભેરામને ત્યાં ઉતર્યા ને ત્યાં તે વખતે આવ્યા તેજ દહાડે. ભટ ગંગાદત્ત મંચ્છારામ તથા દવે મલકારજન જાગેશ્વર તથા જોશી નંદલાલ આદિક તથા સુખદેવ શિષ્ય થયા પછી મહારાજ તરત તમામને લઈ ડાકોર ગયા. ત્યાં તિલક ના સાચું પણ વચમાં ચાંદલાની બાબત ચરચા થઇ તે વખતે મહારાજે તેના ઉત્તર સંપ્રદાયી ગ્રંથોથી કરીને રામાનુજ ના સંપ્રદાયના સાધુ દ્વારા સિદ્ધ કરી બતાવ્યું તથા તિલકને તે વચ્ચે શ્રી ચિન્હ છે તેના પ્રકાર જણાવવાને વૈદિક શાસ્ત્રોથી સિદ્ધ કરી બતાવ્યું ને હમારો સંપ્રદાય વલ્લભાચાર્ય જેવો સનાતન ઉધ્ધવી સંપ્રદાય છે ને ભાગવતગીતા, વ્યાસ સુત્રથી સિદ્ધ છે. ને હમારા સંપ્રદાયમાં ચારે જુગના ધર્મો છે ને મુળ સનાતન ધર્મ ચલાવીએ છીએ ને કળીમાં નારાયણ પ્રસન્ન થવાનું તે આજ કાળમાં પ્રવર્તાવ્યો છે ને ભરતખંડના દેવ નર નારાયણ છે. ને

તેમજ હમેશાં નિશ્ચય છે તે સર્વે તેમણે વાત ઉતારી પછી શ્રી રણછોડરાયજીના ૧૮ પુષ્પ પંડ્યાજી મારફતે પોતે પૂજા કરીને માધવરાય મંદિરમાં જઈ ત્યાગી સાધુ મુક્તો જેઠ દર્શન મેળાવડા ઉગાડ્યા ને પાછા ઉમરેઠ આવ્યા. ને ઘણા ઘણા હરિ ભક્તો ક્યાં ત્યાંઆ ભાર- ઓ થાતા ને દિવ્ય પરચા થાતા એમના ચિહ્ન જેથી પ્રગટ શ્રી કૃષ્ણ અવતાર જેવા ને પાસેના ભક્તો આશાળુ હતા તે સામાના મનની વાતો જાણી ને કેના લોક લાજતા આસુરી ભાવવાળા ॥ શ્રીજી અનેક લીલા કરતા પોતે જાવા જણાવ્યું. ચાર દીન રહ્યાને સર્વને ઉભાણુ મોટાયકમાં આવવા કંકોતરી આપી હતું પછી વાજતે ગાજતે સર્વે વળાવવા ગયા, ને રામને રૂપગરામ ને નરસિં રામ રડીપડ્યા ત્યારે મહારાજ કે તમારો હું વ શામળપુરા કરીશ ને તમારી સાંભળી હવે હમેશાં વ શામળપુરાની જાણ રક્ષાજીને હમેશાં તમો આદિ હમારા આશ્રમી તેને જરૂર મુક્તિ કરશું ને તમો બન્ને હમ પાસના મુક્તો છો. એમ કહી મળ્યા ને થોડી અવાજ થયા ને સર્વે ને ઉભાણુ તેડશું કહીને વિદ પુરુષો પંડ્યા. શુક્લ હેતશી, દવે, નેહાળશું.

કર્યો ઉમરેઠના મુખ્ય મોટા બ્રાહ્મણમાં ઠાકર રુપરામ દવે નરભેરામ ભટ મંગાફત દવે મહાકારજીને ને કહ્યા ને પ્રસાદિ કરી આપતા ને દેવતાના વિષ્ણુને દવે નરભેરામના દેવને નવરાવ્યા છે ને રૂપરામને પ્રસાદિ કરી આપી છે ઢગટ મુકુટ તથા કર્ણ વગે દેવના આ પધાર્યા હતા ને ભટપત્રીને જુની પાદુકા આપી તેમની નવા લીધી હતી. વિગેરે અપાર લીલા કરી ડભાણ ગયા. ઇતિ શ્રીઉમરેઠમાં હરિલીલા ચિન્તવની ચરિત્ર ત્રીજું

ચરિત્ર ચોથું.

શ્રીજી મહારાજ સંવત ૧૮૬૬ મા ડભાણ યજ્ઞ કરવા હેતુ માટે તે પ્રમાણે ડભાણ ઉમરેઠના ભક્તો તેડાવા તથા બધા ગયા. વેદ પુરુષો સાથે ગયા ને **નરભેરામ તથા રૂપરામ પાસે રૂપીયા મંગાવ્યા.** ને લઇ ગયા ને આવ્યા ને યજ્ઞના ઉપરીના કામ કાજમાં રૂપરામ તથા નરભેરામને રાખ્યા ને ઘણા બ્રાહ્મણો આવ્યા હતા. ને અનેક પ્રકારના શાસ્ત્રાર્થ

થાતો ને સર્વને ભોજન મિષ્ટાન્ન જમાડતા હતા. તે ષોડાસુરના ગળાની હાજ સાથ રક્ષણ કરવા આવ્યા હતા ને ૐ ઓમ સ્વ: કાર થઇ ગયો હતો. પછી બ્રાહ્મણો એ કુસંગતીઆઓ એ છેલ્લા ફટાંક લાડવા તળાવમાં ફેંકીદીધા ને ખુટાડયા ને ફરી કરવાના હો વાદ થયો વાત મહારાજે સભામા જાણી કહ્યું કે છપન ટોપલા તળાવમાં માછલાંને ખવરાવ્યા છે. ને બ્રાહ્મણોને હવે ઓળખ્યા છે માટે કાલ તેની વાત. આજ ફરી કહો કોઠારી કે ઘીર્થ નથી મહારાજ કહે છે તે વાત તમામે જાણી તપાસ કરતાં નથીજ સિદ્ધ થયું મહારાજ નોતરની સોટી લઇ આવ્યા કે ક્યાં કુલ્લા છે તે જોવા નાસ્તિક જેવા ઠેવશ ભેગા થયા કે ઘીર્થ નથી ને હવે ભગવાન પણ જાણશે લોક ભુખ્યા રહેશે તો ફજેતી થશે મહારાજ તો જાણી મૂળથી સર્વને પરચો બતાવવા રચના એરી છે કુલ્લામાં સોટી મારી કે તેમાં ઘીર્થ ભરાઇ ગયું ને પૂર્ણ લાડવા સેરેસેર ઘીના કર્યા તે જાણી લાગ્યા ફેંકી દેનારાને દક્ષણા વિના નાહો નાહો કરવા લાગ્યા, આનો કોઇ સર્વજ્ઞ પુરૂષ છે. માટે લાડવા ફેંકનારાના ભોગ મળશે માટે નાસો તેવો સોર કરવામાં

હાથી તથા ઘોડાઅસ્વારો સાહેબ ને પાછા ઋષિરાજના ને કેર જાય નહિ ને અંદરના માલો બાર કરાવ્યા લોક શાંત થઈ રહ્યા પિતૃ દિન જમાડીને પૂર્ણ દાન દક્ષણા આપી કોઈને ગાળ દીધા કાઢ્યા વિના રાજી પાછા પોતે અનેક ઘરેણાં શણગાર પેરી અતી શોભતા એવા પુરુષોત્તમ નારાયણને લોકો નમી વખાણ કરતા ચાલ્યા ગયા ને શ્રી પાત પરમાનંદના બાપ સંતર ગામડાના આદિના મહાદેવ આવ્યા ને ગાડલ દેવ પુરુષને આ કામ આપ્યું ને સ્વભાવે નરસિંગરામના સાથ જઈ મહારાજ મળીને સામે આપીને તમારી તથા તમારા કુટુંબની હવે હંમેશ ગણી અક્ષર ધામ માની ને કરશું ને રાજી રાજી કર્યા પરમ હંસો મુકીને મળ્યા ને રાજી કર્યા અનેક પરચા ત્યાં કર્યા ને રાજત આદિક દેશિકના સંગ વેગળા ને ડભાણ માં શાખર વાધી ... કરવા સંકલ્પ આગળ ઉપર માટે કર્યો ઇતિ શ્રી ઉમરેઠમાં હરિલીલા ચિન્તની ચરિત્ર સાથું.

ચરિત્ર પાંચમું.

શ્રીજીમહારાજ સંવત ૧૮૬૭ ની સાલે વડતાલેથી ઉમરેઠ આવ્યા ને નરભેરામ ને ત્યાં ઉતર્યા સાધુ પાસ તથા પાળા કોઈ હતા ને નરભેરામ ને તેને ઘેર ઉતર્યા પછી મહારાજ રૂપરામભાઈને ત્યાં જતા હતા તેને મળવા ગયા ત્યાં તેમના બહેન જમનાએ જમવા કહ્યું મહારાજે કેઃ— જાણી રખત આગળ મહી તમને રાજી કરી રૂપરા મને ત્યાં જમવા ગયા, મુકતો નહિ પછી સર્વ મળી નરભેરામને ત્યાં જમી, તથા હરિ ભક્તો કરી, તત્ર બોધ કરી જાવા તૈયાર થયા તેથી જમનાના કહાડે જમના બહેનને કહ્યા પ્રમાણે રસોઈ તૈયાર કરી પણ પાને આવ્યા, સર્વ વળાવવા ગયા ને મહાજનવાળા ચાતરે મૂળ બેઠા હતા ત્યાં બેસી જે વાતે નરભેરામને મળ્યા હતા, ત્યાં ને તે ચોતરાના દર્શન કરવાથી હમે રાજી રહેશું, ને હમે દર્શન માનશું એવું મહાત્મ કહ્યું. સર્વે ને પાછા વાળી ગામ પણસોરા ગયા ને--જમનાં બહેન હઠ લેઈ બેઠાં કે મને કહી આવ્યા ગયા માટે વાંકશો !

હુતો એમના જમ્યા વિના નહિ જમું, એવો હઠ પાડ્યો તો રાજા ઘણો ઘણો પશ્ચાતાપ કર્યો. ત્યારે સેવકને કહ્યું કે કેટલાક કહે ચાલો પણસોરે તેડી લાવીએ. ફરી ગયા ત્યાં મહારાજ મળ્યા વાત કરી મહારાજ તરત ઘોડી ઉપર બેઠા ને પણસોરાવાળા કે ચાલો જમવા ત્યાં પણ કે ચાલો એમ બે જણ જમ્યા ને ઉમરેઠવાળા પણસોરાના પાદર આવ્યા ત્યારે હાર પહેરેલાને સામા મળ્યા જેવા દિગ થઈ ગયા: ધન્ય ધન્ય પ્રભુ બે રૂપે થયા કહી આવ્યા જમતા જોઈને કહે કે તમે આવ્યા? મહારાજ જમી ગયા ને પેલા જાણતા નથી કે આગળ હમ પેલા કહે કે હમને પણસોરાના પાદરમાં મળ્યા સાથે પ્રગટ શ્રી કૃષ્ણ માના રાજી થાતા રોજ સમજ્યા કરતા ધન્ય તે પુરુષો હરિભક્તોને. પછી મહારાજ પણસોરાથી ડભાસર ગયા. ઇતિ શ્રી હરિકૃષ્ણ લીલા ચિંતવની ચરિત્ર પાંચમું.

ચરિત્ર છઠું.

શ્રી મહારાજ ગામ ચુણેલ આવ્યા ત્યાં રવા પટેલના મકાનમાં મુકામ કર્યો ને ત્યાં ગામના લોક આશાભાઈ આદિક સુરદાસ, દયારામ, તથા બીજા વાણીયા ઘણા આવ્યા

તેમણે ઘણા પ્રકારે આશ્ચર્ય કારી [illegible] કર્યાં ને તેઓ ત્યાં ઉમરેઠના [illegible] નંદુભાઈના નામે [illegible] આવ્યાં દર્શન કર્યા. તેમણે [illegible] ઝાડી ઘોડા ને પાયા ને ત્યાં રસોઈ કરી જમાડ્યા ત્યાં હનુમાનનું [illegible] [illegible] — આવું [illegible] ગુજરાતમાં હનુમાનજીનું પહેલું દેવળ ને ત્યાં તે [illegible] [illegible] તેમના વંશજ [illegible] થયા, [illegible] ને [illegible] થયાં; પછી ઉમરેઠ આવ્યા [illegible] ગયા ને [illegible]-તે તેડી લાવ્યા ને [illegible] ને ત્યાં ઉભા ને રસ રોટલી જમ્યા ને [illegible] કરતાં [illegible] ને ત્યાં રસ રોટલી જમ્યા ને [illegible] કરતા ત્યાં [illegible] કરી પ્રગટમાં [illegible] ને [illegible] મુનીઓ વૈરાગ્ય હતા ને [illegible] મુનીના નામ [illegible] ને [illegible] સંસ્કારમાં [illegible] રૂપ છે. નારાયણ જી [illegible] જાણવા [illegible] પધાર્યા ગયા [illegible] ઉમરેઠમાં હરિવિદ્યા [illegible] ૬.

ચરિત્ર સાતમું.

શ્રીજીમહારાજ સંવત ૧૮૭૭માં ખબર આવી: ઉમરેઠ પધાર્યા ને ત્યાંથી આમોદમાં ઘણા નગરવાસી જન, ગાજતે વાજતે લાવ્યા ને તે વખતે પાસે મુક્તા બ્રહ્મચારી સાધુ પાળા હતા, સ્વારી આખા ગામમાં ફરવા નગરગામે હવેલી ત્યાં જોયા ને પછી સભા ભરાતી આ-મુની જમણા વાળા ઉતારે ત્યાં સંતોને અનેક પ્રશ્નો પૂછતા તેના ઉત્તર કરતા હતા ને મહારાજ પ્રગટાનું કારણ ત્યા આ દેશ આવ્યા ને તીર્થ યાત્રાનું વર્ણન કરેતા. ને શિવ સ્વામિ રામાનંદ મ.રાનું કારણ કહેતા ને **નરભેરામને ચરણારવિંદ** ચાર જોડી પાડી આપ્યાં ને રૂપરામને તથા નરવાડી તથા ગુરુદેવ પાડી આપ્યા ઘણાં ઘણાને આનંદ ગંગાજળ ભટ મહારાજને દેહ આદિકને આપ્યા ને નરસિંહ મહેતા પની જમનાબાઈને તેમના માગ્યાથી પરસાદી આપવા જે વાડકામાં પોતે શાલિગરામ નવરાવ્યા હતા તેજ ફરીને વાડકો કરી આપ્યો કહ્યું આ વાડકો આનંદ કરીને માંહ્ય પણ જમશો નહિ તે

એમાં જણ કેદી પાપાથી મુક્ત થાશે, અને પાપ રહિ-
ત થાશે એમ કહ્યું છે. ને શ્રી મન્દિર કરવા ઉમરેઠમા
વિચાર કરવાના નરભેરામને કહ્યું ને રૂપરામ ઠાકર કને
રૂપિયા માંગ્યા ને નગર આપ્યા ને પછી રાજી થાતા
થાતા અનેક પરચા, ધ્યાન ધારણા. નિયમેં ઘણવતા
પાસે પુરુષોત્તમ નારાયણ પણ બતાવતા જેનકાકર ભાગી
જતાં આપ્યાથી ગયા, ને હરિભક્તોને પૂનવરા ધર્મવંશ
માંથી સ્થાપી રાખવા જરૂરનું ને સર્વ જનમાં મોટેરા
નરભેરામ, રૂપરામ, ગંગાદત્ત, મલકારજુનને કહ્યું છે. સર્વને
તેડી સંગ સાથે આ ગઢડા મહા આગ્રહ કરવા આ જ
ફરી પધારજો તેથી ત્યાં ગએલા ઉમરેઠ વાસીને ત્યાં મો
ટા મોટા સંતો જ્ઞાન વિષે ને મહા અનુભવ લાભ જા
ણી લાવે લીધા ને સર્વમાં ઉમરેઠના હરિભક્તોને મો-
ટેરા માન્યા છે ને બારે નિમવાળા સત્સંગીઓ મનના
માના છે, એનિશ્રા ઉમરેઠમાં હરિભક્તો ચિન્તવની ચરિત્ર
સાતમું.

ચરિત્ર. આઠમું.

શ્રીજીમહારાજ સંવત ૧૮૭૪ ની સાલે ફેરીગામ- માં અત્રે મુકતો હતા, તથા શાસ્ત્રી ભટ હતા તેમના રૂબરૂ રૂપરામ નરભેરામ આદિક પત્ર લખી મોકલાવ્યા તેનો જવાબ આવ્યો જે આવજો. તે પ્રમાણે પોતે પાંચ સંતો તેડી આવ્યા. ને મુકતો નંગ ૨૫૦ આસરે હતા ને આ ગામના લોક સામૈયું તેડવા ગયા, ને અત્રે મુક્તો હતા તે સાથે તેડવા ગાજતે વાજતે ગયા પોતે ધામણવાળી દરવાજે થઈ આવ્યા ને ભાગોળે કુશળ દક્ષણા બ્રાહ્મણાદિક ચરિ- આઓને આપી ઘણું ઠાઠ માઠથી ગાતાં ગાતાં આખા નગરમાં ફરી આવ્યા મહારાજ નરભેરામને ત્યાં ઉતર્યા સંતો કેટલાક રૂપરામને ત્યાં ગયા ને બહુધા જગનાથ મહાદેવ ગયા અને ત્યાં આસનો ઉતર્યાં. ને મોટી સભા જગનાથમાં ભરતા ને મહારાજ તથા મુકતો નિત્યનિયમ ધર્મ કૃત્ય પરવારી સર્વે જગનાથ જાતા ને ત્યાં અનેક શિક્ષા વચનો કેતા ને માંહોમાંહે સંશે વાળિયોના પ્રશ્નો પૂછવાથી ઉત્તર પૂરા ચાંદલે સહિત તથા તુલસી કં-

હી તથા ગંગા સંબંધી પુન્ય પ્રજા તેવારે અનેક શાસ્ત્રોથી કેતા કે: બ્રાહ્મણ માત્ર વૈષ્ણવ છે ને મોટા મોટા ઋષિ પરાશર, અગસ્ત, વશિષ્ટ, શૌનક, મરીચી, શુક, વ્યાસ, સનકાદિક, સુતજી, જનમેજય, નારદ, ગર્ગ ગૌતમ ભૃગુ, ઈતિઆદિ મોટા મોટા વૈષ્ણવ છે ને સર્વ ઉર્ધ્વ પુંના બ્રાહ્મણો હોય આચાર્યોમાં વૈષ્ણવ બ્રાહ્મણો હોયજ તથા વિષ્ણુને વૈષ્ણવની સર્વ શાસ્ત્રમા માનતા હતા તથા સર્વ પૂર્વાચારીઓ વૈષ્ણવ ઉપરજ છે, ને વિષ્ણુ ભગવાનને માનનારા છે. ને અમો પણ નારાયણને માનનારા છીએ ને સનાતન ધર્મ તે વિષ્ણુનોજ છે ને મુખ્ય આચાર્ય બ્રાહ્મણ છે, એમ કહી આશ્રમ ધર્મ વર્ણાશ્રમ ધર્મ કેતા ને સર્વ માન્ય રાખી રાજી થાતા ને વાસુદેવ મહાત્મ કેતા ને વિશિષ્ટા દ્વૈત મત કહેતા ભાગવતી ધર્મ અહિંસાએ પરમો ધર્મ કહેતા. અભક્ષ ના ખાવું એમ કહેતા ને કેટલાક એક આશતા ધર્મો વાળા શાંત થાતા ને કેટલાક પુછે તેમના સંશે કાપતા ને તત્વજ્ઞાન કહેતા. ઘણા રાગ રાગણીમા કિર્તન ગાતા ગાતા ભક્તિ દ્રઢાવતા. નિયમ ધરાવનાર આ-ચાર, વિચાર પાળવાનું કહેતા પછી રૂપરામ ઠાકરને

જ્યાં રસોઇ જમવાના ઘર હતી ત્યાં રસ રોટલી હતી આ બ્રાહ્મણ પંગત ભરાઇને વિષ્ણુને નૈવેદ્ય કરી મહારાજ ઘરમાં જમવા બેઠા ને પંગત પૃથક પૃથક ભરાઇ તેમને જમતા જમતાં પીરસણું શ. થયું. એટલામાં મહારાજ જમીને પધાર્યા. પહેલા ખાંડ માગી ને પંગતના વરા- વાળમાં રૂપરામ ભળી ગયા પછી મહારાજ જમી પંગતમાં ફરી પૂછ પીરસાવ્યું પછી જય જય કારના બોલો બો લાવ્યા પછી મહારાજ સાંજની પંગતમાં ફરી રૂપરામની બારીએ બીરાજ્યા હતા કઠેરામાં બીરાજ્યા પછી કાકીને તાંસળામાં રસ પિરસાવી જમો કહી હસતા તે દેખી રૂપ રામના મન્ય બાન્ય એમ સૌ.ગ કહેતા પછી રૂપરામ ને ખાંડ મહારાજે માગેલી તે સાંભળી ને ના આપવા માટે પોતે જીવતા લગી ખાંડ ખાતી નહિ! ધન્ય છે રૂપરા મ ઠાકર ભક્ત રાજને તેમના ઘરના આજુ બાજુના હરિ ભક્તો ઠાકર આદિ તથા તરવાડી નાનાભાઇ આ દિક તથા શુક્લ- તથા દવે તથા ભટ થયા ને કુસંગીઓ એ જે ઝઘડા તે છેદન કર્યા આરા સંતોએ ફરી પોતા નો સનાતન મત સ્થાપ્યો.

પછી શ્રીજી મહારાજ નરનારાયણ દેવજીને ત્યાં રૂપ રે:
દર્શન કર્યા ને ત્યાં પણ ઘણું ઘણું જમ્યા ને જય જય
કાર કર્યો ને પરચુરણ રસોઈઓ આવી ને લીધી આ-
પણાં તે વાપર્યાં પછી ઉપ શાહથી આપેલો હતા ને નિત્ય
નિત્ય રસોઈના કરનાર ફરતા નહિ, આવા ત્યાગી વિદ્વાન
હતા ને જે મહારાજની આજ્ઞા બરાબર પાળી સ-
ર્વનું રાજી કરતા હતા ને મોટા મહિમા વધ્યા ને અતિ
શ્રીજીના આચાર વિચાર ધર્મ પાળતા ને પળાવતા પછી
જમવાના પહેલા મહારાજ નરનારાયણ સમય રસોઈમાં નોતરાં રસો
ઈમાં કંઈ લાડવાની હતી, પંગત જમવા પડી દેવનું
નૈવેદ્ય વૈષ્ણવ દેવાદિક કરી મહારાજને જમાડ્યા ને પંગત
પૃથક પૃથક બેસી જાતિવાર રસોઈ પીરસાતી તેટલામાં
મહારાજ જમી ઉઠ્યા ને મહારાજ વહેલાસ શેઠના દ્ર-
વ્યાલે એટલે બ્રાહ્મણ જાણીને ઉભા હતા ને પંગત જમ
વા બેસાડી એટલે મહારાજને રસિકલે પોતાને ઠાકોર બે
સવાનું ક્યાંથી બેઠા તેવામાં ત્રીજી પંગતને માટે લાડ
વા ખૂટ્યા તેથી મોટા સાધન કરવાની લાડુ બનાવવા ઉ
તાવળા થયા જાણી મહારાજ હસીને પૂછતા હતા;
જ્યાં કે મોટા કેમ ઉતાવળ કરો છો;' કહ્યું કે હવે ...

મથાની પંગતમા લાડુ મુકવા માટે પાકાચારીયને મોળા
ઓછીઓ મહારાજ દમીને કહે કે :- લાડુનો પૈતલ કેર
કેબો ભીખરા દિપક કરી નવ મોટા આદિ કંઈ કે કાંય
નથી, ! નમે કમ કેખાતા નથી ચાલો કમ બોલો, ઉના
વખા આવી ઓરડાની બે બાબાએ બે હાથ રેડીને બંધ-
ધું પછી કહ્યું કે :- આતો ઓરડા બંધ ના છે કંઈ બ-
ગ નેમ જોયું તો ઓરડા બંધ ના લાડુથી ભરાયો બધા
દિગ થઇ ગયા ને બારે બરબા બનાવ્યા પછી સર્વે
જમ્યા પછી ને રાંધ્યા મુક્યા પછી મહારાજે સભા ભ-
રી પછી મહારાજ આપ દિવસે ગયા, ચાલતે ગાજતે
ત્યાગી નગરમાં ફેરવીને ગયા ને ઘણા હરિ ભક્તો આ
સુખાન વિજોગના માટે કરતા તે સર્વ આઇ બાઈને આ
વસ્તુ ચારણ ચાર અહિં આવવું. ફરી ગામ પાછી ને
ચાલ્યા ગયા પછી નરસંગરામને ત્યાં લાડવા મુક્યા હતા,
ને ત્રણ દિન પહોચ્યા ઉપર ગાય માતાજી મુકવા ગાડે
બધા પૂરવાં ધન્ય એ સિલાનો પ્રભુ ચકનાથ બધાબા
ઇતિશ્રી ઉમરેઠમા હરિ સિદ્ધ ચિન્મની ચરિત્ર આટકયુ.

ચરિત્ર નવમું.

શ્રીજીમહારાજ સંવત ૧૮૭૮ ના શીવરાત્રે ઉમરેઠમાં તેડાવ્યા બ્રાહ્મણોને ડાકોરજી જવા કહ્યાં કે ઠાકોર જીની મંદિરનું [illegible] પૂજન [illegible] તેથી દેશ દેશના હરિ જનો આવશે; માટે એ પ્રમાણે તે ઉપર ચડતાએ નરભેરામ તથા રૂપરામના આદિક સર્વ જન આવ્યા ને ખાટ પૂજન કરતી વખતે ઘણાં હરિભક્તોના દેખતાં શ્રીજીમહારાજે ખાટ કહ્યું જે રૂપરામ તથા નરભેરામના પુત્રો તમો બન્નેમાંથી ખાટ [illegible] કરો. તવ એ જણ બોલ્યા જે તમો કહો તે મહારાજ [illegible] પાને બો લ્યા કે:- નરોત્તમ હવેથી તમે કરજો! ઠાકોર પૂજન નં ફુરમાન હાજર કરશે. તેથી મહારાજના હુકમ પ્રમાણે ખાટ પૂજન કરી નેવાયા ત્યાં મહારાજની જોવા કેવળપુરી બાવો આવ્યો હતો. તેના મનમાં કે મહારાજ પરમેશ્વર છે કે:- નહિ તે પારખા લેઉં. માટે પોતાના વતીકે એક [illegible] ના બોણી ખાતી ખમચો આપ્યો: તેને દેખતાં મહારાજે હજાર શમ કહ્યું કે આતો કેવળપુરી આવેલ છે, જે તેના

મનસુ હરણ કર્યું તેથી તે ખુશી થયા ને સ્નાન કરી આવ્યા. તે શિખર કરિ હતા. ને ત્યાં મન્દિરમાં બ્રહ્મા નંદ સ્વામિ બેઠા હતા. આ સભામાં દેવળપુરીએ કીર્તન ગાયું તે સાંભળી મહારાજ ખુશ થયા. પછી બ્રહ્માનંદસ્વામીએ કીર્તન ગાયા તે સાંભળીને મહારાજ હસીને બોલ્યા; તેથી દેવળપુરીને અપમાન લાગી. બ્રહ્મા નંદ સ્વામી ઉપર ક્રોધ થયા ને ક્રુધ થયા હતા તે અ- વગુણ લેઇ ચાલ્યા ગયા; પછી ગુરુએ અમદાવાદ શ્રી નરનારાયણ પધરાવવા, જણાવ્યું ને ગામ ગામ ને પણ કેમકેટલા હરિજનો ગયા હતા, ઇ. શ્રી હરિચરિત્રમાં ગોર્ધનદાસ વિરચિતનો ચરિત્ર નવમું

ચરિત્ર દશમું.

શ્રીજીમહારાજ સંવત ૧૮૮૧મા વડતાલે ઉત્સવ કરી દેશ દેશના તેડાવ્યા; ઘણા સંઘ આવ્યા આકાશનું પુરણ થયું ને શ્રીઅક્ષર પુજન વગેરે ઉપરાંત ઠાકરના સ્તુતિ પુજા કરીને ભજન ચઢાવી ને ઘણા પુરુષોએ ભજન ચઢાવા માગી લીધું તેવખતે. નરભેરામ. અંબારામ ભટ ને મયારામ દવે

વિગેરે હરિભક્તો હાજર હતા. ઉમરેઠના વૈદિક ... પુરુષો ને સભા વચ્ચે નરભેરામ. ભગવાન ... ભક્તરાજ-જીન, ને મોટેરા ઠરાવ્યા. ને ઉમરેઠમાં ... કરવા આજ્ઞા કરી. **નરભેરામે ને પછી વેદ વિધિથી શ્રી લક્ષ્મી નારાયણ ને શ્રી લક્ષ્મીજી પધરાવ્યાં** ને જય જયકાર વરતાવી ભારે ... કામ કર્યાં ને ઊમરેઠના હરિભક્તો ખુશ ... થયા ને ભારે મહોછવો થયો ને મોટા મોટા સંતો ભેગા થયા. ને મહારાજના જે આશ્રિતો આવ્યા હતા તે ... કુટુંબ આવ્યું, તે ... મહારાજને મળ્યા. ને તેમાં બને ઓળખી નામ ઠામ ભારે પરખ્યા ...: પછી મહો-છવો બેરાયા ને મહારાજે ગામ ... . પછી પોતાના કુટુંબના મંદિરમાં ... ને ...-ભ્યાસ કર્યું. ને સર્વેને ... કર્યા, ને સં-તોએ અનેક શાસ્ત્રાર્થ કર્યા ને દેશ દેશ ... વાગ્યો કે સ્વામિ નારાયણ ભગવાન પ્રગટ છે. ... સંપ્રદાયની ... હતા. ને ... જય જય-ની ... ઉમરેઠમાં હરિભક્તો ... ચરિત્ર કરાવ્યું.

ચરિત્ર અગીઆરમું.

શ્રીજીમહારાજ સંવત ૧૮૮૨મા ઉમરેઠ આવ્યા; ને તરત ગંગા ને મંન્દા રાખ્યા. ને ઉમરેઠના શ્રી મંન્દિરની જગ્યા બતાવી ને મંન્દિરમાં [illegible] મહારાજ [illegible] આગલા લગી. [illegible] મળશે. એમ કહ્યું ને શિક્ષા પત્રી પ્રસિદ્ધ કરી પૂજન કરી ને નિત્ય નિયમમા [illegible] તેના અર્થ મુકેલો ઘણા શાસ્ત્રોથી કેતા ને સંપ્રદાયનું તત્વાર્થ કહ્યું; મહારાજનું તેજ રહેશે કહ્યું; આ શિક્ષાપત્રી તમામ સત્સંગીએ રાખવી ને કયારે પણ ત્યાગવી નહિ. ને મહારાજ સર્વ હરિ જનોને દર્શન દઈ હજારો મનુષ્યના માન્ય પામી ચાલ્યા ગયા. તે વખતના હરિજનોનાં મુખ્ય નામ કહ્યાં. ને શ્રી મંન્દિર નરભેરામ [illegible] કરાવજો ને સર્વે સત્સંગીઓ મદદ કરજો ને આ જાયગા ત્યાંહ બને [illegible]રે રાખજો, ને હરિભક્તો ના નામ. મોટેરા ૬ નરભેરામ બાબુકજી દવે. તથા રૂપરામ આદિતરામ ઠાકર. તથા ગંગાદત્ત મં[illegible]જારામ ભટ તથા મહાકારજીન જાગેશ્વરને કરાવ્યા

પછી નંદલાલભટ. જોશી દેવતા તથા માધવજી, કાશીરામ લીલાધર, દેવ. દવે મીરપારામ. લક્ષ્મીદત્ત. હરિભાઇ. ઇશ્વર, દયારામ, વિશ્વનાથ જગજીવન. માંડળજી. ઘેલાભાઈ મિરપારામ. શકુલ હરિશંકર, મિશ્ર દવે માધવજી ભટ નંદલાલ. જોશી. (સરધવા) કાશીરામ, વિષ્ણુદત્ત, મકનજી શુભરામ જેભાઇ. વજેરામ વ્યાસ. વંકટેશ, ભાણશંકર, કુબેરદત્ત દવે. કાશીરામ, પ્રભાશંકર. રણછોડ. પટેલ લાલભાઇ પટેલ નથુભાઇ તથા વાણીઆ ગુમશાહ. જમનાંબા નાથુભાઇ જમના ગંગા ધનબા માંનબાઈ કુંવરીબાઇ અમૃતબાઇ, વેદમુર્ત્ય પંડ્યાજી, આ તથા તેમનાં પુત્ર પુત્રાદિક સગાવહાલા જર જમાઇ બાઇ ભાણેજા ઘણાં હતાં. ઇતિ ઘોળકામાં મુરતીઓ પધરાવાનું કહ્યું; ને કંકોતરી લખશુ ને ત્યાં નવરાથી જવા જણાવ્યું હતુ. ઇતિ શ્રી ઉમરેઠમાં હરિલિલા ચિન્તવની ચરિત્ર અગીઆરમું.

ચરિત્ર બારમું.

શ્રીજીમહારાજ સંવત ૧૮ ૫માં ઉમરેઠ વાળા ભક્તો ને ગામ ગઢડા તેડાવ્યા ને ત્યાં સંત ગયા. અતિ આનંદ થયો ને ઉમરેઠના મંદિરનો ઘણું વખાણના ને જ્યાં ને ત્યાં ઉમરેઠના ભક્તો આવતા. ને ત્યાં જ્યાં મુર્તિઓ પધરાવી ત્યાં આવતા. ને મહા આનંદમાં આવતા. ને મહારાજ પણ આવ્યા ને ત્યાં હમારા ભક્તો ઘણું રહ્યા છે. ને તન, મન, ધન હમ આપ વાપરે છે. માટે હમ ઘણા રાજી થઇએ. તેવામાં ભગવાન ભટ બોલ્યા કે:—મહારાજ હમે તમારા છીએ: ને ઉમરેઠના મંદિરની જાયગા મગાવાનો ઠરાવ નક્કી કર્યો છે. ત્યારે મહારાજ કહે ! લ્યો નરભેરામને નંદુભાઇને કે તરત મંદિર માટે જાયગા લે તેવો કાગળ સંવત ૧૮૮૫ના મહા સુદ ૭નો આપ્યો છે. તેથી નરભેરામે પદરના પૈસાથી સંવત ૧૮૮૫માં ગણી ને તુરત મહારાજની આજ્ઞા કે:— મંદિનો આરંભ કર્યો છે. તેથી શ્રીજીમહારાજ અતિ રાજી થયા. ના સમાચાર આવ્યા ને ગઢડા

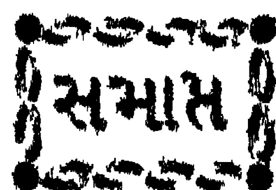
નથી ભ્રમનના કોઈ ભક્તને સંગે કહ્યું કે આચાર્યનો અ-
ભ્યાસ થાય ને શાસ્ત્ર જ્ઞાન હશે ? ત્યારે મહારાજે મુ-
ક્તાનંદ સ્વામી દ્વારા જવાબ કહ્યો કે વેદ શ્રુતિ સ્મૃ-
તિ, ઉપનિષદ, પુરાણ-આદિ પંચરાત્ર-ભારત રામાયણ
ને શાસ્ત્રોના નિર્ણયના ગ્રંથોથી ગ્રહસ્થ અધિકારી બનાવ્યા
એક શ્રેષ્ઠ ત્યાગીને અધિકાર નહિ. ટૂંકામાં પરમાત્માના
આ ઉપનિષદોના કર્તા યાજ્ઞવલ્ક્ય ઋષિ- ભૃગુ, શ્રી કૃષ્ણચંદ્ર,
વસિષ્ઠ ને વિદુર જનકાદિકો ગ્રહસ્થ હતા; માટે આ
ચાર્ય રામાનુજાચાર્ય નિમ્બાર્કનો મત છે, માટે ગ્રહસ્થ
વિના ઉપદેશ થાય નહિ ? વિશેષ આજ ખુલાસો સર્વ
આજકાલના ત્યાગીઓમાં બનાવેલા ગુરુ કરવા જોઈએ કે
ઉપદેશ ને ક્રિયા બરાબર છે તે આજે જુગમાં મનુષ્ય
માત્રને મદદરૂપ કરવાનો પંડે જુગલની મુક્તિ નથી.
આધ્યાત્મિક ને વિષય રૂપ છે, ને દેશમાં ઘણા
મોટા ને વિષય સુખમાં જીવતા ને શંકર સ્વામીએ
તેના અર્થ કર્યા છે, તે બહુત [illegible] છે,
માટે ગીતા ને બાકી તમામને સંમત છે ને ભાગવત
આદિક તમામ સત્શાસ્ત્ર સંમત છે. [illegible]

ના મહાત્મ જુવો વૈષ્ણવ ઉપરજ છે. ને વિષ્ણુ પુરીમાં શંકર સ્વામીએજ — મઠ બાંધ્યા છે માટે વૈષ્ણવ એટલે ને બાર માસી એકાદશી જયંતીઓ મહા દુઃખમાં ના તજે ને વૈષ્ણવ છે. ને ગાયત્રી સંધ્યા એ આદિક નત્ય કર્મ નિયમ ઉપરજ છે. આ વિગેરે આદિ જાણવા ક- ર્યું, ને અનેક પરચા કરી ભક્તોને ગાઢ કરી ને ગો પીનાથજી સ્વદેહને સાથે કરી પધાર્યા. ત્યાં પણ સુ- ખ સમૈયો હતું. અનેક બાગ બગીચાઓમાં ગંગાઆંબો ને કાલ ખાયમના દરવાજા વિગેરે મહા મહાત્મ થયું. આમ ખાતું થયું ને ધર્મ આખ્યાન આ સાલ પ્રસિદ્ધ થયું મુક્તાનંદ સ્વામિએ કર્યું :- ઇતિ આ ત્રિલાનો સાર ને સાલ સ્મૃતિ પ્રમાણે લખી છે. સંવત ૧૮૮૭ ના આષાઢ સુદ ૮ : શ્રીપીનંગ સ્વામિ પરમાત્મા નંદજીના તથા શ્રી સ્વામિ નારાયણ સંબંધી ઇતિશ્રી ક થશેઆં ઋષિજીના ચિન્તની અંતિમ ભાગનું સમાપ્ત

ધૂન

શ્રી સ્વામિનારાયણ, નારાયણ, નારાયણ, ગોવિંદ:
નારાયણ, ગોવિંદ: નારાયણ, ગોવિંદ: સ્વામિ

श्री अक्षरातीत पूरण पुरुषोत्तमयार्दि कृष्ण जेह।
कळां मल्ल हरवा मुमुक्ष तरवा स्वामि
नारायण नेह:॥
श्री स्वामिनारायण नारायण नारायण
गोविंद: नारायण गोविंद नारायण, गोविंद
स्वामि०—
बोलो श्री सहजानंद स्वामि. महाराजनी जे.

Printed by Ratilal B. Trivedi at his Saraswati Printing Press near Bhatwadi Pole Umreth; and published by Dave Pursotamdas Damoder at Umreth.